

stillende Resultat, og hele Udvalget blev meget hurtigt enigt med Ministeren om, at det bedste, der nu kunde ske, var at dele Lovforslaget i to Afsnit, hvoraf det ene omhandlede Fæstegodsets Overgang til Ejendom, og det andet Afsnit kom til at omhandle Brugen af Huse paa Landet, og det er altsaa dette Forslag, jeg her paa et Flertals Vegne skal tillade mig at anbefale til Vedtagelse af det høje Ting.

Jeg skal nu ganske kort, saa kort, som det overhovedet er muligt, omtale de vigtigste af de Ændringer, som foreslaas i det af Ministeren i Efteraaret, den 2. Oktober, forelagte Lovforslag. I dette vil der ske en betydelig Forandring i § 1, nemlig den, at alle Bestemmelserne vedrørende Fæste- og Lejehusene falder ud, undtagen forsaaavidt angaar de Huse, der omhandles i § 1 i Loven af 23. Maj 1902. Endvidere vil der ske den Forandring, at Bestemmelserne i § 1 om Godsejernes Ret til Magelæg ligeledes falder ud. Disse Bestemmelser fandtes ikke i Lovforslaget, som det i sin Tid blev forelagt fra Regeringens Side i 1916; de blev indført under Forhandlingerne i Folketinget og blev betragtet som en Erstatning til Godsejerne for den Indrømmelse, der fra deres Side skulde gøres derved, at en Del af Fæste- og Lejehusene kunde gaa over til Ejendom. Naar nu Bestemmelserne om Fæste- og Lejehusenes Overgang til Ejendom falder bort, forekommer det Flertallet, at det ogsaa vil være det naturligste, at Magelægsbestemmelserne falder bort. Vi har dog ment, at det ikke vilde være rigtigt helt at udelukke Retten til Magelæg, og der er derfor i Lovforslagets § 2 indført en Bestemmelse, der tillader dette, hvor ganske særlige Forhold maatte tale derfor. Der kan meget let tænkes Tilfælde, hvor det vil være af den største Betydning for vedkommende Ejer at opnaa en saadan Ret, og det har vi ikke ment at burde modsætte os, fordi det formentlig let vil kunne ordnes, uden at det ellers medfører Ulemper for vedkommende Fæstere.

Jeg skal dernæst omtale Bestemmelserne i Lovforslagets § 3, Bestemmelser, som der har vist sig ikke saa faa Vanskeligheder ved at opnaa Enighed om i Udvalget. § 3 omhandler Godsejernes Ret til at indtage Bondejord til fri Raadighed. I Henhold til Lovene af 19. Februar 1861 og 9. Marts 1872 fik Godsejerne Ret til at indtage efter den første Lov hver 10de Gaard og efter Loven af 1872 hver 10de Tønde Hartkorn.

Jeg tror vel nok, jeg tør sige, at vi her berører en mørk Plet i hele vor Fæstelovgivning, mange Hundrede Bøndergaarde er nedlagte, og hele Landsbyer er blevet rensset for Bøndergaarde i Henhold til disse Bestemmelser. Det er derfor ret naturligt, at Ønsket om saa hurtigt som muligt at komme bort fra disse Bestemmelser vil kunne forstaaes af enhver, der kender disse Forhold. Nu foreslog den højtærede Minister, da han i 1916 fremsatte Lovforslaget, at Retten til at indtage Bondejord til fri Raadighed skulde bortfalde fra den 1. Januar 1916, og denne Bestemmelse har Ministeren stadig fastholdt i alle de Lovforslag, han har fremsat for Rigsdagen. Det vil altsaa sige, at Ministeren 4 Gange har forelagt Lovforslag med denne Bestemmelse for sine Kolleger i Ministermøderne. 4 Gange har den højtærede Minister søgt Bemyndigelse i Statsraadet til at fremsætte Lovforslaget med denne Bestemmelse, 4 Gange har Ministeren fremsat Lovforslaget for Rigsdagen med denne Bestemmelse, og den højtærede Minister har i Folketinget, da Lovforslaget blev vedtaget i Fjor ved tredje Behandling, stemt for denne Bestemmelse. Men samtidig har Ministeren, naar han har indtaget sin Pladsovre i Landbrugsministeriet, truffet Afgørelser, der har været absolut stridende mod den Bestemmelse, som Ministeren selv har foreslaaet saa mange Gange og selv har stemt for. Dette forekommer mig at være noget ejendommeligt, jeg tør vel ogsaa sige, at det er noget enestaaende. Jeg ved selvfølgelig ikke, hvad den højtærede Minister har tænkt, naar han har beskæftiget sig med dette Spørgsmaal, men helt umuligt er det vel ikke, at Ministeren har tænkt, at Landstinget nok vilde hjælpe ham ud over den ejendommelige Stilling, i hvilken han selv har bragt sig, og det er Landstinget naturligvis ogsaa villigt til. Da Ministeren overfor Udvalget stærkt fremhævede, at denne Bestemmelse var umulig, bøjede Landstingsudvalget sig for Ministerens Ønske og indstiller altsaa nu, at Retten til at indtage Bondejord til fri Raadighed bortfalder først, naar Loven træder i Kraft. Jeg haaber, at det høje Ting vil følge Udvalgets Indstilling paa dette Punkt, men jeg kan dog ikke andet end paa egne og Partifællers Vegne udtale min Beklagelse over, at Ministeren har ment stadig at maatte foreslaa en Bestemmelse, han ellers fandt var uigennemførlig. Derved har Ministeren bidraget til at vildlede Fæsterne med Hensyn til dette Spørgs-